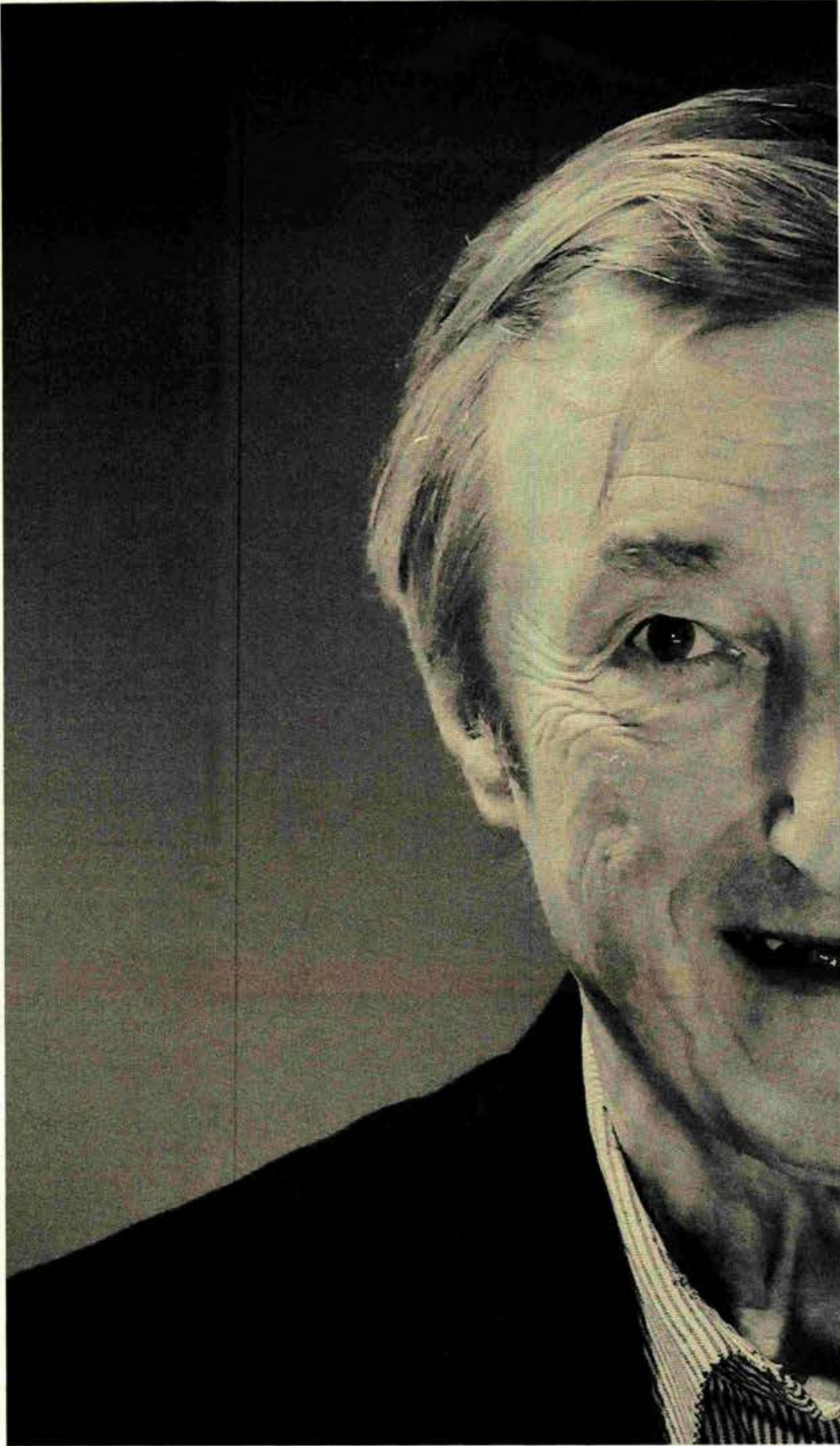

Δεν σκοπεύει να γράψει άλλο μυθιστόρημα, δηλώνει με κατηγορηματικό τρόπο ο Τζούλιαν Μπαρνς. «Το δηλώνω, αλλά κανένας δεν με πιστεύει», λέει στην «Κ» και εξηγεί: «Αγαπώ το γράψιμο, αλλά αυτό είναι κάτι άλλο από το να συνειδητοποιείς ότι δεν έχεις πια φρέσκες ιδέες».

ΤΖΟΥΛΙΑΝ ΜΠΑΡΝΣ

Εχω ιδέες στο συρτάρι. Καμία δεν είναι ζωντανή

Συναντήσαμε τον Βρετανό λογοτέχνη, ο οποίος αποφάσισε να μη γράψει ξανά, στο σπίτι του στο βόρειο Λονδίνο, σε ένα δωμάτιο γεμάτο τόμους. Τι μας είπε για την τεχνική της υβριδικής αφήγησης, για τα βιβλία που έμειναν σε σημειωματάρια και για τη ζωή με τη λευκαμία

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο

Ημερομηνία: Κυριακή, 31-05-2026

Σελίδα: 8,9 (2 από 5)

Μέγεθος: 2201 cm ²

Μέση κυκλοφορία: 14580

Επικοινωνία εντύπου: (210) 4808000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

: ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Συνέντευξη στον**ΗΑΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

«**Εδώ λοιπόν** συμβαίνουν όλα», λέω στον Τζούλιαν Μπαρνς όταν καθόμαστε να μιλήσουμε. Βρισκόμαστε στο σπίτι του, μια κλασική ψηλοτάβανη διώροφη αγγλική μονοκατοικία στο βόρειο Λονδίνο. Με έχει οδηγήσει στον πάνω όροφο, σε ένα μεγάλο δωμάτιο περικυκλωμένο με βιβλιοθήκες. Βιβλία υπάρχουν και στο πάτωμα, καθώς επίσης πίνακες που στηρίζονται στον τοίχο, που και που δισκοί –βινύλια– κλασικής μουσικής.

Εκείνος κάθεται σε μια πολυθρόνα που κοιτάζει προς το μεγάλο παράθυρο, πίσω μου. «Εδώ συμβαίνουν λοιπόν όλα», του λέω, προσπαθώντας να οργανώσω τα χαρτιά μου και το σύστημα ηχογράφησης. Σαν να ξεφρνιάζεται. «Εννοείς αν δουλεύω εδώ; Οχι, το γραφείο μου είναι ακριβώς δίπλα. Εδώ όμως βρίσκονται σχεδόν όλα τα βιβλία μου. Και εδώ έπαιζα σνούκερ παλιά. Έχω ένα τραπέζι σνούκερ αν κοιτάξεις πίσω μου».

Πράγματι, δεν το είχα παρατηρήσει, στο κέντρο του δωματίου βρίσκεται ένα τραπέζι σνούκερ. Δεν το είχα προσέξει διότι είναι όλο καλυμμένο με βιβλία. «Επαιζα παλιά με φίλους, αλλά μου βγήκε ένα πρόβλημα στον ώμο και τα παράτησα. Κι άρκισα να βάζω βιβλία πάνω του. Τώρα πια έχει καλυφθεί τελείως», λέει γελώντας.

Χαμογελάει και αστειεύεται εύκολα, αλλά μπορείς να διακρίνεις μια κάποια λύπη στο βλέμμα του. Οι πληροφορίες έλεγαν ότι ο θάνατος της συζύγου του, της Πιατ Κάβανο, τον κλόνησε βαθιά. Η απώλειά της του ενέπνευσε, εξάλλου, το τιμημένο με Μπούκερ «Ένα κάποιο τέλος», όπως επίσης το λιγότερο γνωστό αλλά έξοχο μείγμα δοκιμίου, εξομολόγησης και χρονικού, «Τα τρία επίπεδα της ζωής», αλλά και το πιο πρόσφατο βιβλίο του, που επίσης κινείται σε αυτό το υβριδικό είδος λογοτεχνίας, τις «Αναχωρήσεις» (μτφρ. Κατερίνα Σκινιά).

Με αυτό το βιβλίο ο 80χρονος πλέον Μπαρνς «έσπασε την πένα» του: αυτό ήταν το τελευταίο του βιβλίο. «Το δηλώνω, αλλά κανένας δεν με πιστεύει», μου λέει γελώντας.

Στις «Αναχωρήσεις», ο Μπαρνς δοκιμάζει μία ακόμη παραλλαγή αυτού που είχε ξεκινήσει με το μυθιστόρημα-σταθμό στην πορεία του, τον «Παπαγόλο του Φλομπέρ»: εντάσσει μια ιστορία –πιθανότατα μυθοπλαστική– για τη μακροχρόνια, και με μεγάλες διακοπές, ερωτική σχέση δύο φίλων του, της Τζίν και του Στιβ (τους οποίους μάλιστα σύστησε ο ίδιος) στις προσωπικές του σκέψεις και αναμνήσεις, τους στοχασμούς του πάνω στους πάσης φύσεως οριστικούς αποχαιρετισμούς.

Στο βιβλίο ο Μπαρνς μιλάει εκτενώς και για την πρόσφατη περιπέτεια με την υγεία του· διαγνώστηκε καταμεσής της πανδημίας με μια μορφή λευκαίμιας. «Τώρα είμαι καλά», μου λέει (και δείχνει όντως πολύ καλά), «δεν έχω θεραπευθεί ακριβώς, αλλά η νόσος είναι σε ύφεση. Μπορεί να επανέλθει, αν και η πρόγνωση είναι καλή. Παίρνω ένα χάπι, χημειοθεραπεία είναι στην ουσία, και θα το παίρνω μέχρι να πεθάνω. Οπότε ίσως η νόσος πεθάνει κι αυτή μαζί μου και όχι εγώ εξαιτίας της», καταλήγει γελώντας.

Ίσως επειδή με έκανε γρήγορα να νιώσω άνετα, του μιλάω για τη λευκαίμια της τετράχρονης τότε κόρης μας, την ίδια ακριβώς χρονική περίοδο. Με ακούει με ενδιαφέρον και ρωτάει να μάθει σχετικά με την υγεία της σήμερα. Επειτα κάνει μια παύση και λέει με πιο κατηγορηματικό ύφος: «Σε ένα τηλεοπτικό σόου στην Ιρλανδία, ο Στίβεν Φράι ρωτήθηκε αν τελικώς δει τόν Θεό μπροστά του και πειστεί ότι υπάρχει, τι θα του πει; Ο Φράι: "Παιδικός καρκίνος, μπάσταρδε;"».

Διαβάζοντας τις «Αναχωρήσεις» θυμήθηκα μια πολύ ωραία βίντεο εγκατάσταση, κάμποσα χρόνια πριν, στο Ωδείο Αθηνών: η οθόνη αποτυπώνει μια αίσθουσα αναχωρήσεων σε ένα αεροδρόμιο. Οι συρόμενες πόρτες ανοίγουν και κλείνουν και άνθρωποι –επιβάτες– χάνονται

πίσω από αυτές. Η επανάληψη –η λούπα– της κίνησης έχει κάτι ανησυχαστικό, αλλά και γαλήνιο, έτσι όπως γίνεται υπό τη μουσική υπόκρουση του εμβληματικού «Miserere» του Γκρεγκόριο Αλέγκρι. Με τις «Αναχωρήσεις» δεν σκέφτεσαι όμως μονάχα το απευκταίο που αφορά όλους· σκέφτεσαι και την οριστική αναχώρηση του Τζούλιαν Μπαρνς ως συγγραφέα. Βεβαίως, σε ένα αεροδρόμιο έχουμε και την αίθουσα των αφίξεων. «Δεν είναι η περίπτωση μας εδώ», σχολιάζει χαμογελώντας. «Θέλω να πω, πολύς κόσμος πιστεύει ότι τον θάνατο ως αναχώρηση διαδέχεται η μετά θάνατον ζωή ως άφιξη. Οχι για μένα. Ποτέ δεν πίστεψα σε αυτό. Αλλά, για να ξέρετε, δεν είναι κάτι που απεχθάνομαι. Απλώς, δεν νομίζω ότι πρόκειται να συμβεί».

– **Είστε αγνωστικιστής ή άθεος;**
– Κάτι ανάμεσα σε αυτά τα δύο. Μάλλον είμαι αγνωστικιστής διότι δεν μπορείς να είσαι σίγουρος ότι δεν υπάρχει κάτι εκεί έξω. Είμαι όμως και άθεος με την έννοια ότι καμία από τις υπάρχουσες θρησκείες δεν με έχει πείσει, ειδικά σε ό,τι αφορά την αιώνια ζωή μετά τον θάνατο.

– **Πώς βιώσατε το γεγονός ότι αυτές οι λέξεις στις «Αναχωρήσεις» ήταν οι τελευταίες σας;**
– Ως αυτό που έπρεπε να είναι. Νομίζω ήταν η σωστή απόφαση. Είπα αυτά που είχα να πω. Επαιξα όλες μου τις μελωδίες. Δεν υπάρχει τίποτα πιο αποκαρδιω-

Πολύς κόσμος πιστεύει ότι τον θάνατο διαδέχεται η μετά θάνατον ζωή. Ποτέ δεν πίστεψα σε αυτό. Δεν είναι κάτι που απεχθάνομαι. Απλώς δεν νομίζω ότι πρόκειται να συμβεί.

τικό, πνευματικά μιλώντας, από την εικόνα ενός γηραιού συγγραφέα να κουτσογράφει δίκως σταματημό. Εντάξει, αν γράψω κάτι ξανά θα εκδοθεί, αλλά αυτός δεν είναι ένας επαρκής λόγος για να συνεχίσω να το κάνω. Αγαπώ το γράψιμο, αλλά αυτό είναι κάτι άλλο από το να συνειδητοποιείς ότι δεν έχεις πια φρέσκες ιδέες. Ξέρεις, έχω ένα σκασμό σημειωματάρια γεμάτα ιδέες για βιβλία. Βιβλία που θα μπορούσα να είχα γράψει τα τελευταία είκοσι χρόνια. Καμία δεν είναι ζωντανή πια.

– **Δεν σας γεμίζουν πια;**
– Όταν αισθάνεσαι ότι οι ιδέες σου δεν είναι κάτι ιδιαίτερο, δεν έχει νόημα. Και δεν μου αρέσει να επαναλαμβάνομαι.

– **Οπότε τελειώσατε με το ζήτημα της έκδοσης. Με το ίδιο το γράψιμο, όμως;**

– Τελείωσα με το γράψιμο υπό την έννοια ενός μεγάλου, αυτόνομου βιβλίου. Θα συνεχίσω να γράφω δοκίμια και κριτικές βιβλίου – αρκεί να μου το ζητήσει κάποιος. Πέραν αυτού, έχω ένα τεράστιο ημερολόγιο το οποίο θα συνεχιστεί. Αλλά το έχω βάλει σε εμπάργκο: αν είναι να βγει, να γίνει 20 χρόνια μετά τον θάνατό μου. Όλα τα προσωπικά μου αρχεία τα έχω αφήσει στο Πανεπιστήμιο του Οστιν, στο Τέξας, στο Κέντρο Χάρι Ράνσομ (σ.σ. μεγάλο μουσείο, αρχείο και βιβλιοθήκη, ειδικευμένο στη συγκέντρωση αρχείων συγγραφέων από όλο τον κόσμο). Εκεί όποιος ενδιαφέρεται θα έχει πρόσβαση στο υλικό αυτό. Θα είναι ανοικτό στους ερευνητές. Θα έχει και διάφορα άλλα πράγματα, όπως ημερολόγια διακοπών, αλλά αυτά τα

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο

Ημερομηνία: Κυριακή, 31-05-2026

Σελίδα: 8,9 (3 από 5)

Μέγεθος: 2201 cm²

Μέση κυκλοφορία: 14580

Επικοινωνία εντύπου: (210) 4808000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

: ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

πράγματα είναι ανούσια. Το μόνο που μετράει είναι τα βιβλία που έχω γράψει, τίποτε άλλο.

– Σαφές.

– Όχι και τόσο. Πολλοί με ρωτούν ακόμη πότε θα γράψω το επόμενο βιβλίο μου. Μου λένε, είσαι ένας παιχιδιάρης συγγραφέας και όλο αυτό είναι ένα από τα παιχνίδια που παίζεις. Και επειδή πρόκειται για μυθιστόρημα, δεν είσαι υποχρεωμένος να μας λες την αλήθεια.

– Σας απασχολεί το θέμα της μνήμης;

– Πολύ. Πάντοτε με απασχολούσε. Η μνήμη είναι ό,τι πιο κοντινό στη φαντασία, στον μύθο. Το κατάλαβα καλά αυτό γράφοντας το «Χωρίς να φοβάμαι τίποτα πια». Όπως διάβασα δε τελευταία, όταν ανασούρεις κάτι με τη μνήμη σου, συγκεκριμένες συνάψεις στον εγκέφαλό σου ενεργοποιούνται και στην πραγματικότητα αλλάζουν την ανάμνηση. Σου αλλάζουν την ιστορία κανονικά. Κάτι άλλο με το οποίο έχω εμμονή είναι η εσφαλμένη ιδέα ότι μπορούμε να ελέγχουμε τον εγκέφαλό μας. Αλλά ο εγκέφαλος είναι που στέλνει μηνύματα σε εμάς. Όταν είσαι παιδί νομίζεις πως ο κόσμος, η πραγματικότητα, είναι κάτι σταθερό. Και δεν είναι καθόλου έτσι. Όταν έγραφα το βιβλίο, ένας γιατρός φίλος μου μετέφερε μια εμπειρία του. Την έβαλα μέσα, μνημονεύοντάς τον. Το διαβάζει η γυναίκα του και μου λέει: Αυτό συνέβη σ' εμένα, όχι σε εκείνον. Ίσως το διορθώσω στη δεύτερη έκδοση. Αλλά ίσως και να το αφήσω ως έχει. Είναι παράξενο και ωραίο την ίδια στιγμή.

– Πείθουμε τους εαυτούς μας για το αφήγημα της ζωής μας;

– Ναι. Συχνά θυμόμαστε πράγματα τα οποία όμως δεν έχουμε ζήσει. Ή απλώς, έχουμε τέτοια σφοδρή επιθυμία για αφγήματα που μετατρέπουμε τα πάντα σε αφγήματα – ενώ μπορεί να μην είναι. Αλλιώς νομίζουμε ότι δεν υπάρχουν. Και αυτό δεν αφορά μονάχα τους συγγραφείς.

– Έχετε κάνει και δημοσιογραφία, σωστά;

– Ω, ναι. Ξεκίνησα γράφοντας κριτικές βιβλίου, αλλά μετά πιο μεγάλα κομμάτια και για πέντε χρόνια ήμουν ο ανταποκριτής στο Λονδίνο του The New Yorker. Είχα γράψει για την πτώση της Θάτσερ, για την έλευση του Τόνι Μπλερ. Αλλά δεν κράτησε πολύ αυτό. Δούλεψα και στο περιοδικό The New Statesman για 2-3 χρόνια.

– Ναι, έχω διαβάσει ότι στις συσκέψεις ήσαστε πάντοτε σιωπηλός...

– Ω, ναι, ναι, ήμουν πολύ ντροπαλός. Δεν μπορούσα να πιστέψω πως όλος αυτός ο κόσμος γύρω μου μιλούσε με τόση άνεση. Εγώ απλώς άκουγα. Με τα χρόνια, σιγά σιγά, απέκτησα μια κάποια αυτοπεποίθηση. Σήμερα μπορώ πια να μιλάω σε περισσότερους ανθρώπους και όχι μόνο σε έναν.

– Πείτε μου δυο λόγια για το ζευγάρι στις «Αναχωρήσεις», τον Στιβ και την Τζιν.

– Λοιπόν, κάθε τόσο ο ένας αναχωρεί από τη ζωή του άλλου. Υπάρχει ένα μεγάλο κενό στην ιστορία τους, καθώς χάνονται για πολλά χρόνια. Πώς, λοιπόν, λες μια ιστορία που έχει μια τεράστια τρύπα στη μέση; Αλλά αυτό δεν είναι η ζωή; Θυμάσαι, μεγαλώνοντας, τις αναμνήσεις της νιότης σου και μετά όσα σου συνέβησαν πρόσφατα. Και τελειώνεις τη ζωή σου με μια μεγάλη τρύπα κάπου στη μέση.

– Αυτός που μιλάει σε πρώτο πρόσωπο στο βιβλίο είστε εσείς ή κάποιος άλλος σαν εσάς;

– Μερικές φορές εγώ, μερικές φορές κάποια εκδοχή μου. Γι' αυτό βάζω την Τζιν να με προβάλλει.

– Όταν λέει ότι δεν της αρέσουν τα υβριδικά βιβλία που γράφετε. Όταν λέει ότι προτιμάει τα βιβλία σας με πιο γραμμική, παραδοσιακή αφήγηση.

– Σωστά.

– Αυτό όμως, η υβριδική αφήγηση, είναι το σήμα κατατεθέν σας ως συγγραφέα.

– Μου προσφέρει μεγάλες ελευθερίες. Το πρωτόκανα με τον «Παπαγάλο του Φλομπέρ» και από τότε το καθιέρωσα. Με αυτό βρήκα τη φωνή μου και το κοινό μου. Την ίδια στιγμή, πιστεύω ότι μια χαρά μπορεί κάποιος να γράψει ένα, ας πούμε, συμβατικό ως προς τη δομή του και την αφηγηματική του γραμμή μυθιστόρημα. Δεν είμαι καθόλου κατά αυτού. Όταν η ιστορία σου λειτουργεί έτσι, μια χαρά. Ο ίδιος το έκανα αυτό στον «Αχό της εποχής», το βιβλίο μου για τον Σοστακόβιτς. Εκεί δεν υπάρχει τίποτα το υβριδικό.

– Εκπληκτικό βιβλίο.

– Το αγαπώ πολύ αυτό το βιβλίο. Και δεν χρειάστηκε να κάνω εκεί κανένα μεταμοντέρνο κόλπο.

– Απλώς αφηγείσαι την ιστορία.

– Ναι, λες την ιστορία και θες να βγάλεις το συναισθημα του τι σήμαινε για αυτούς τους ανθρώπους να ζουν εκείνη την εποχή.

– Θα μπορούσε πάντως να τον είχε εκτελέσει ο Στάλιν σε δύο περιπτώσεις, όταν έπεσε σε δυσμένεια λόγω της μουσικής του. Κάπως έτσι είχε εκτελέσει το 1940 τον μεγάλο διηγηματογράφο Ισαάκ Μπάμπελ.

– Ναι. Νομίζω ο Σοστακόβιτς είχε τρία συρτάρια με παρτιτούρες. Δεν ξέρω αν το αναφέρω στο βιβλίο.

Επαιξα όλες μου τις μελωδίες. Δεν υπάρχει τίποτα πιο αποκαρδιωτικό, πνευματικά μάλωντας, από την εικόνα ενός γηραιού συγγραφέα να κουτσογράφει δίχως σταματημό.

– Το αναφέρετε, ναι.

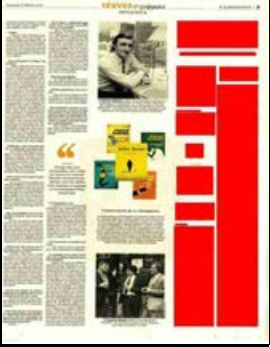
– Λοιπόν, στο ένα συρτάρι είχε μουσικές που προοριζόνταν για το κόμμα. Είχε αυτή την ικανότητα να είναι απίστευτα παραγωγικός. Εγγραφε εύκολα μουσική και γρήγορα. Επειτα, στο άλλο συρτάρι συνθέσεις καθαρά δικής του έμπνευσης που πίστευε ότι θα μπορούσε το κόμμα να τις επιτρέψει. Και στο τελευταίο συρτάρι είχε τις πιο προσωπικές του συνθέσεις, αυτές όπου ήταν απολύτως ο εαυτός του.

– Τα κουαρτέτα εγχόρδων κυρίως.

– Ναι, σωστά, εκεί ο Σοστακόβιτς είναι απολύτως ελεύθερος.

– Τι ακριβώς ήταν όμως αυτό που σας τράβηξε εξ αρχής στον Σοστακόβιτς;

– Ήμουν 18 ετών και μάθαινα ρωσικά και με ενδιέφερε η κλασική μουσική. Μπήκα σε ένα δισκοπωλείο και αγόρασα την 5η Συμφωνία του Σοστακόβιτς. Ήταν από την τσεχική εταιρεία Σουπραφόν, με τον Καρλ Ανσερ να διευθύνει τη Φιλαρμονική της Τσεχίας. Στο εξώφυλλο είχε μια φωτογραφία του Κρεμλίνου με τον ποταμό από κάτω. Αυτό μου τράβηξε την προσοχή. Και όταν άκουσα τη συμφωνία ενθουσιάστηκα. Ωστόσο, δεν με ενδιαφέρουν οι βιογραφίες των συνθετών. Αφού διάβασα το περίφημο βιβλίο του Βολκόφ για τον Σοστακόβιτς (σ.σ. Solomon Volkov: «Testimony. The Memoirs of Shostakovich») κατάλαβα πόσο ενδιαφέρουσα περίπτωση ήταν, όχι μόνο ως μεγάλος συνθέτης αλλά και για το πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής του.

Οι άνθρωποί μου έχουν χαθεί. Εζησα μαζί τους όμορφα

Τα σίξτις, ο έρωτας και η woke κουλτούρα

– Στις «Αναχωρήσεις» υπόσχε-
στε στην Τζιν και στον Στιβ ότι
δεν θα κάνετε βιβλίο τις σχέσεις
τους. Η υπόσχεση αυτή όμως
αθετείται. Από εσάς. Ή από την
περσόνα σας στο βιβλίο. Αυτή η
αναξιοπρέπεια, η αδιακρίσια, εί-
ναι τελικώς αναπόσπαστο κομ-
μάτι ενός συγγραφέα;

– Ναι, γι’ αυτό και κανένας δεν
με πιστεύει όταν λέω ότι δεν θα ξα-
ναγράψω βιβλίο. Ήταν ένας Πολω-
νός νομπελίστας που έλεγε ότι από
τη στιγμή που γεννιέται ένας συγ-
γραφέας σε μια οικογένεια, ο Θεός
να λυπηθεί αυτή την οικογένεια.

– Ο Τσέσλαβ Μίλος!

– Ακριβώς, αυτός, ναι. Αλλά
όταν όσα ακούς από τους γύρω
σου γίνονται «υλικό» μέσα σου, αυ-
τό που μετά ποθείς απεγνωσμένα
είναι να δώσεις μορφή, σχήμα σε
αυτό το υλικό. Αυτή είναι μια εμμο-
νή από την οποία δεν γλιτώνεις ως
συγγραφέας – και δεν γλιτώνουν
και μερικοί από τους ανθρώπους

το εξής: έχεις μια ιστορία, αλλά
έχεις και το αίσθημα που αναδύει
αυτή η ιστορία. Ένα είδος επινο-
ημένης ζωής, στην οποία μερικές
φορές οι άνθρωποι αναγνωρίζουν
τους εαυτούς τους.

– Είστε γεννημένος το 1946, άρα
το 1966 ήσασταν 20 ετών. Ζήσα-
τε το *Swinging London*;

– Λυπάμαι, αλλά οι περισσότε-
ροι δεν βίωσαν τα σίξτις στα σίξτις.
Στα σίξτις, οι περισσότεροι ζούσα-
με ακόμη τα φίφτις. Το ίδιο κι εγώ.
Μερικοί δεν έζησαν τα σίξτις παρά
μόνο στα σέβεντις. Μας αρέσει να
πακετάρουμε τις δεκαετίες. Αλ-
λά οι περισσότεροι από εμάς δια-
βάσαμε για το *Swinging London*
στις εφημερίδες. Εγώ ήμουν στο
πανεπιστήμιο από το 1964 έως το
1968. Μόνο έναν άνθρωπο ήξε-
ρα που πήρε ναρκωτικά. Ήξερα
και κάποιον ακόμη που μιλούσε
για ναρκωτικά. Ήμασταν μεσοα-
στού Αγγλοι, θέλαμε να ζήσουμε
πράγματα, αλλά κυρίως πίναμε.
Ελάχιστα ναρκωτικά και ελάχι-
στο σεξ. Πολλοί αργότερα κατέ-
κριναν τις καταχρήσεις των σίξτις.

– Στα σίξτις υπήρχε ελευθεριό-
τητα, σήμερα έχουμε πολιτική
ορθότητα και woke κουλτούρα.
Πολλοί νέοι συγγραφείς σκέφτο-
νται ξανά προτού γράψουν μια
πρόταση, μην τυχόν και προσβέ-
λουν κάποιον.

– Νομίζω πως έτσι είναι και εί-
ναι τρομερό. Πριν από καιρό άκου-
σα μια ιστορία για έναν Βρετανό
μυθιστοριογράφο από τη νότια
Ινδία. Εγραψε ένα μυθιστόρημα
και ο εκδότης αποφάσισε προ-
τού βγάλει το βιβλίο να το περά-
σει από μια «ανάγνωση περί ευ-
αισθησίας» (sensitivity reading).
Εξόδεψαν λεφτά σε αυτό, θέλω να
πω. Ε, όταν μπαίνεις σε τέτοιες
διαδικασίες, σίγουρα θα βρεις κά-
τι περίεργο σε ένα κείμενο. Αυ-
τό που του είπαν ήταν ότι αδικεί
τους ανθρώπους της νότιας Ινδι-
ας. Τους λέει, «μιλάω απλώς για
την οικογένειά μου». Το βιβλίο
κυκλοφόρησε, δεν ξέρω τι άλλα-
ξαν, αλλά πάντως ο εκδοτικός οί-
κος συμπεριέλαβε στον προϋπο-
λογισμό του αυτό το sensitivity
reading. Μου φαίνεται γκροτέσκο.

– Εσείς αντιμετώπισατε ανάλο-
γα προβλήματα;

– Δεν θα το έλεγα. Εγώ έζησα
σε πιο γενναϊόδωρη εποχή. Θυμά-
μαι το «*Metroland*» είχε απαγορευ-
τεί στη Νότια Αφρική του απαρ-
τχάιντ – αλλά αυτό είναι τίτλος
τιμής. Όταν έγραψα το μυθιστόρη-
μα «*Ελίζαμπεθ Φιντς*» έδωσα μια
συνέντευξη στους *Sunday Times*
όπου έλεγα ότι στην καρδιά του
βιβλίου βρίσκεται η καταπίεση της
αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής
κουλτούρας από τον χριστιανισμό.
Στη συνέντευξη έλεγα ότι οι χρι-
στιανοί μάλλον θα μισήσουν αυτό
το βιβλίο. Ήταν λοιπόν να κάνω μια
παρουσίασή του στο Άββαείο του
Μπαθ, όπου γίνονταν λογοτεχνι-
κές εκδηλώσεις – και με έκοψαν!
Είπα, κανένα πρόβλημα, θα γίνει η
παρουσίαση σε βιβλιοπωλείο. Μό-
νο αυτά είχα, τίποτε άλλο.

– Πλησιάζει η ώρα της δικής μου
αναχώρησης. Προτού φύγω, σε
ό,τι αφορά τη δική σας αναχώ-
ρηση ως συγγραφέα, κάποιος
απολογισμός;

– Χμ. Χάθηκαν άνθρωποι που
αγάπησα πολύ. Αλλά έζησα μαζί
τους όμορφα χρόνια. Εζησα το λο-
γοτεχνικό Λονδίνο, έζησα μια λο-
γοτεχνική ζωή, τόσος κόσμος με
βοήθησε – μια ολόκληρη γενιά αν-
θρώπων, που σχεδόν όλη έχει πια
χαθεί. Αλλά η απουσία είναι και
με έναν τρόπο παρουσία πια. Μέ-
σα σου. Αυτή είναι μια από τις με-
λαγχολικές αλήθειες όταν γερνάς.

*Εζησα μια λογοτεχνική
ζωή, τόσος κόσμος με
βοήθησε – μια ολόκληρη
γενιά ανθρώπων που
σχεδόν όλη έχει πια
χαθεί. Αλλά η απουσία
είναι και με έναν τρόπο
παρουσία πια.*

που κινούνται γύρω σου, με αυτή
την έννοια. Εξ ου και η ρήση του
Μίλος. Επειτα, οι άνθρωποι πάντο-
τε θα βρίσκουν κάτι από τη ζωή
τους σε αυτό που γράφεις – ακόμη
και όταν δεν το συνειδητοποιούν
ότι κάτι τους «έκλεψες».

– Δηλαδή;

– Έχω μια φίλη αγαπημένη, τη
Μαρίνα Γουόρνερ. Θαυμάσια συγ-
γραφέας. Μελετάει τον φεμινισμό
και τότε μπορεί να γίνει αφόρητα
πληκτική. Αλλά η ευφυΐα της είναι
σπάνια. Σε ένα δείπνο, λοιπόν, εί-
πε κάποτε κάτι ενδιαφέρον: αν θα
μπορούσαν να υπάρξουν δύο τε-
λείως διαφορετικοί μεταξύ τους
άνδρες, οι οποίοι όμως να κάνουν
έρωτα με τον ίδιο ακριβώς τρό-
πο. Το έθεσε ως ερώτημα και μου
έμεινε. Το πέρασα σε μια ιστορία,
νομίζω ήταν στο «*Cross Channel*».
Το σκεπτικό ήταν αυτό: εάν σου
δέσουν τα μάτια, θα μπορείς να
καταλάβεις με ποιον κάνεις έρωτα;
Όταν λοιπόν κυκλοφόρησε το βι-
βλίο, το ανέφερα στη Μαρίνα. Της
είπα, ορίστε η ιδέα σου. Με κοίταξε
παράξενα. Μου είπε: Οχι μόνο δεν
θυμάμαι να είπα ποτέ κάτι τέτοιο,
αλλά δεν θυμάμαι να το σκέφτηκα
ποτέ. Θαυμάσιο, δεν είναι;

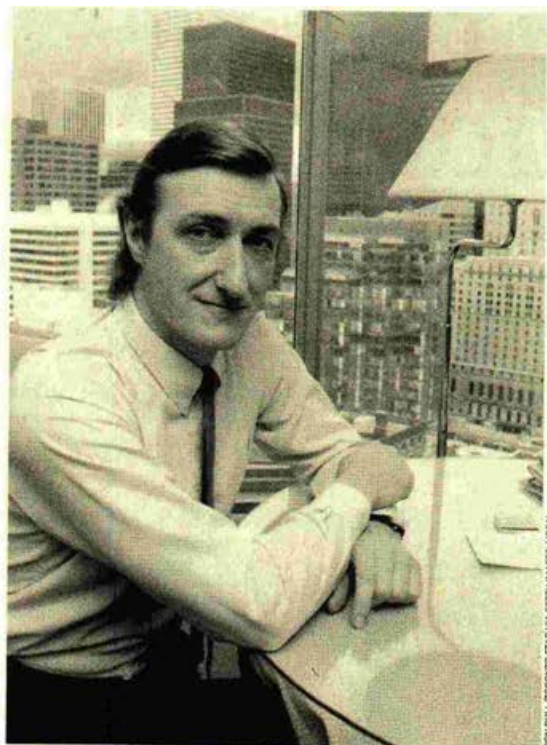
– Υπάρχει αυτό το υπέροχο αι-
σθημα ελευθερίας στη μυθο-
πλασία.

– Ναι, είσαι μόνος όταν το κά-
νεις, βγαίνει από μέσα σου και με
έναν θαυμαστό τρόπο φτάνει σε
κάποιον άλλο. Δεν μπορείς να το
προβλέψεις. Μια φορά μια Γερμα-
νίδα από τον Μέλανα Δρυμό μού
είπε όταν διάβασε το πρώτο μου
βιβλίο, το «*Metroland*», που είναι
για το βαθύ Λονδίνο, ότι έτσι ήταν
και η ζωή στον Μέλανα Δρυμό! Η
μέρα με τη νύχτα. Αλλά συμβαίνει

Είδος: Εφημερίδα / Ένθετο
 Ημερομηνία: Κυριακή, 31-05-2026
 Σελίδα: 8,9 (5 από 5)
 Μέγεθος: 2201 cm²
 Μέση κυκλοφορία: 14580
 Επικοινωνία εντύπου: (210) 4808000

Λέξη κλειδί: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

: ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο Τζούλιαν Μπαρνς το 1987. «Συχνά θυμόμαστε πράγματα τα οποία όμως δεν έχουμε ζήσει. Ή, απλώς, έχουμε τέτοια σφοδρή επιθυμία για αφηγήματα, που μετατρέπουμε τα πάντα σε αφηγήματα - ενώ μπορεί να μην είναι. Αλλιώς νομίζουμε ότι δεν υπάρχουν», λέει σήμερα ο 80χρονος πλέον συγγραφέας.

Ο κύκλος έκλεισε με τις «Αναχωρήσεις»

Οι «Αναχωρήσεις», σε μετάφραση της Κατερίνας Σχινά, είναι το πιο πρόσφατο βιβλίο του Τζούλιαν Μπαρνς και, κατά δήλωσή του, το τελευταίο του, καθώς δεν σκοπεύει να γράψει και να εκδώσει ξανά μυθιστόρημα. Ο Μπαρνς εξέδωσε το πρώτο του βιβλίο το 1980, το «Metroland», και από τότε έχει εκδώσει περισσότερα από 30 βιβλία. Τα 14 από αυτά είναι μυθιστορήματα, ενώ έχει επίσης γράψει δοκίμια, κριτικές και ρεπορτάζ, καθώς επίσης τέσσερα αστυνομικά μυθιστορήματα με το ψευδώνυμο Νταν Κάβανο. Ευρύτερα γνωστός έγινε το 1984 με το υβριδικό μυθιστόρημα «Ο παπαγάλος του Φλομπέρ». Όλα τα βιβλία του Μπαρνς κυκλοφορούν στα ελληνικά από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

Ο Τζούλιαν Μπαρνς (δεξιά) με τον Αμερικανό συγγραφέα Τζέι Μακίνερνι (κέντρο) και τον ιδιοκτήτη μιας παμπ στο Λονδίνο, το 1988.

